

Στόχος της επιμόρφωσης είναι η διάχυση των αποτελεσμάτων της πιλοτικής εφαρμογής και η ενημέρωση των εκπαιδευτικών σχετικά με την παιδαγωγική αξία της περιγραφικής αξιολόγησης .Συγκεκριμένα, η επιμόρφωση στοχεύει στην παρουσίαση των Οδηγών για την Περιγραφική Αξιολόγηση ώστε οι εκπαιδευτικοί να γνωρίσουν τα εργαλεία της, να τα δοκιμάσουν στην τάξη τους και να εξοικειωθούν με αυτά με σκοπό να διαπιστώσουν την δυνατότητά τους:

- να υποστηρίξουν το σχεδιασμό της διδασκαλίας τους με βάση τεκμηριωμένα στοιχεία για τη μάθηση των μαθητών και μαθητριών
- να ενεργοποιήσουν τη συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών στη διαδικασία της μάθησης και της αξιολόγησής της
- να ενισχύσουν τον αναστοχασμό των εκπαιδευτικών μέσω της ανατροφοδότησης της διδασκαλίας τους
- να υποστηρίξουν την πληροφόρηση μαθητών/-τριών καθώς και των γονέων/κηδεμόνων.

Η περιγραφική αξιολόγηση του μαθητή στο νηπιαγωγείο

Μουσιάδου Νικολέτα

Γιατί είναι απαραίτητη η περιγραφική αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο;

Η περιγραφική αξιολόγηση επιτρέπει στους/τις εκπαιδευτικούς:

- ▶ Να συλλέγουν και να ερμηνεύουν στοιχεία και πληροφορίες, προκειμένου να προσδιορίζουν τις δυνατότητες των παιδιών.
- ▶ Να παρακολουθούν συστηματικά και συνεχώς την εξέλιξη και τα επιτεύγματά τους.
- ▶ Να σχεδιάζουν διδακτικές παρεμβάσεις και να αναπροσαρμόζουν τις πρακτικές τους στην τάξη, ώστε να υποστηρίζουν τη μάθηση και την ανάπτυξή τους.
- ▶ Να εντοπίζουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και να προτείνουν παροχή πρό-σθετης ή εξειδικευμένης υποστήριξης στις περιπτώσεις που τη θεωρούν απαραίτητη.

-
- ▶ Να συνεργάζονται με τα παιδιά, την οικογένεια και άλλους/-ες εκπαιδευτικούς για τη βελτίωση της μάθησης και την ανάπτυξης.
 - ▶ Να αξιολογούν και να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα του καθημερινού προ-γράμματος στο Νηπιαγωγείο, τις συνθήκες και τα μέσα εφαρμογής του.
 - ▶ Η αξιολόγηση είναι, επίσης, σημαντική, γιατί μπορεί να βοηθήσει τα ίδια **τα παιδιά** να παρακολουθούν την εξέλιξη και την πρόοδό τους. Μέσα από την ενεργή εμπλοκή τους σε ανατροφοδοτικές διαδικασίες, κατακτούν προοδευτικά δεξιότητες που τους δίνουν τη δυνατότητα να παρατηρούν, να εντοπίζουν και να βλέπουν κριτικά στοιχεία της μαθησιακής διαδικασίας και του έργου τους.

Τι ακριβώς αξιολογούμε σε σχέση με τη μάθηση και την ανάπτυξη του παιδιού ;

Η αξιολόγηση της μάθησης και της ανάπτυξης των παιδιών εστιάζει στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους. Αναλυτικότερα αξιολογούμε:

- ✓ Τις **γνώσεις** που οικοδομούν τα παιδιά καθώς εξερευνούν το περιβάλλον. Για παράδειγμα: «να ομαδοποιούν αντικείμενα σύμφωνα με το χρώμα ή το μέγεθος», «να γνωρίζουν τις συμβάσεις του γραπτού λόγου».
- ✓ Τις **ικανότητες και οι δεξιότητες** που αναπτύσσουν τα παιδιά και αφορούν όλα όσα μπορούν να κάνουν, ώστε να μπορούν να αλληλεπιδρούν στο περιβάλλον τους. Για παράδειγμα, «να μπορούν να επικοινωνούν με ενηλίκους και παιδιά», «να επιλύουν ένα πρόβλημα», «να έχουν έναν φίλο», «να μπορούν να χρησιμοποιούν ένα υλικό» κ.λπ.

- ✓ Τις **στάσεις** που χαρακτηρίζουν τον τρόπο που αντιμετωπίζουν ζητήματα και κα-ταστάσεις και αντανakλούν τις αξίες και τις πεπποιθήσεις τους. Για παράδειγμα, «να σέβονται και να φροντίζουν το περιβάλλον», «να σέβονται τους άλλους/-ες, «να έχουν θετική στάση απέναντι στη μάθηση» κ.λπ.
- ✓ Οι γνώσεις, οι ικανότητες οι δεξιότητες και οι στάσεις συνθέτουν τις **προδιαθέσεις**, το πώς, δηλαδή ανταποκρίνονται τα παιδιά σε διαφορετικές καταστάσεις και κυ-ρίως, το πώς ανταποκρίνονται απέναντι στη μάθηση (Ministry of Education, 2017). Προδιαθέσεις που θεωρούνται σημαντικές για τη μάθηση είναι η επιμονή, η περιέργεια, η εμπιστοσύνη, η υπευθυνότητα, η δημιουργικότητα, η φαντασία, η αντί-δραση στις δυσκολίες, στην αποστέρηση ή στην αποτυχία κ.λπ.

Το προτεινόμενο πλαίσιο της περιγραφικής αξιολογησης περιλαμβάνει τους εξής μαθησιακούς και αναπτυξιακούς τομείς:

1. Ταυτότητα και Αυτονομία, που αντιστοιχεί στη βασική ικανότητα της «Προσωπικής ταυτότητας και αυτονομίας»,
2. Κοινωνική Αλληλεπίδραση, που αντιστοιχεί στη βασική ικανότητα «Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη»,
3. Επικοινωνία, που αντιστοιχεί στη βασική ικανότητα της «Επικοινωνίας» , και
4. Σκέψη και Εξερεύνηση, που αντιστοιχεί στη βασική ικανότητα της «Δημιουργικής και κριτικής σκέψης».

- ▶ Ο τομέας της «Επικοινωνίας» έχει άμεση και ιδιαίτερα στενή σχέση με μαθησιακά πεδία που αφορούν τη Γλώσσα, τα Μαθηματικά, τις Τέχνες και τις Τ.Π.Ε.
- ▶ Ο τομέας «Σκέψη και εξερεύνηση» υποστηρίζεται από τις μαθησιακές περιοχές της Γλώσσας, των Μαθηματικών και των Φυσικών και Κοινωνικών Επιστημών ή αντίστοιχα της Μελέτης Περιβάλλοντος.
- ▶ Οι τομείς «Ταυτότητα και αυτονομία» και «Κοινωνική αλληλεπίδραση» υποστηρίζονται από τη μαθησιακή περιοχή «Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη» του συμπληρωματικού προς το ισχύον προγράμματος σπουδών (ΙΕΠ, 2014α) ή της Μελέτης Περιβάλλοντος του ισχύοντος ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ.

Ταυτότητα & Αυτονομία

Διαστάσεις: Ταυτότητα, Αυτορρύθμιση, Προσωπική ενδυνάμωση, Αυτονομία

Κριτήρια αξιολόγησης:

οικειότητα με εκπαιδευτικούς και συνομηλίκους, εξοικείωση και ικανοποίηση με το περιβάλλον της τάξης και του σχολείου, επίγνωση των ατομικών χαρακτηριστικών και των ικανοτήτων τους, θετική αυτοεκτίμηση και εμπιστοσύνη ότι το κοινωνικό και πολιτισμικό τους περιβάλλον είναι αποδεκτό στην τάξη και στο σχολείο τους, ικανότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους και να μιλούν για το οικογενειακό τους περιβάλλον, τις εμπειρίες, τις ανάγκες, τις επιθυμίες και τα ενδιαφέροντά τους, ικανότητα να αναγνωρίζουν και να εκτιμούν τα επιτεύγματα και την πρόοδό τους, ικανότητες και δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης, ικανότητες και δεξιότητες λεπτής και αδρής κινητικότητας, γνώσεις για τη φροντίδα του σώματός τους και συμπεριφορές που συμβάλλουν στην καλή υγεία και την καλή φυσική κατάσταση, επίγνωση και διεκδίκηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους, ικανότητα να κάνουν επιλογές, να παίρνουν αποφάσεις και πρωτοβουλίες για ζητήματα που τα αφορούν. κ.α.

Κοινωνική αλληλεπίδραση

Διαστάσεις: Ενεργητική συμμετοχή και συμβολή σε ομαδικές δραστηριότητες , Επίλυση συγκρούσεων, Ενσυναίσθηση, Ανάπτυξη στάσης αλληλεγγύης, υπευθυνότητας, αίσθηση δικαιοσύνης, Σεβασμός στη διαφορετικότητα, Δημιουργία και διατήρηση προσωπικών σχέσεων

Κριτήρια αξιολόγησης: Ικανότητες και δεξιότητες για να διαπραγματεύονται, να συναποφασίζουν και να συνεργάζονται στα πλαίσια μιας ομάδας ,

ικανότητες να συνεισφέρουν σε ιδέες και προτάσεις και να αποδέχονται τις ιδέες και τις προτάσεις των άλλων,

ενσυναίσθηση και ικανότητα να αναγνωρίζουν και να προβλέπουν τις αντιδράσεις και τα συναισθήματα των άλλων,

αίσθηση δικαιοσύνης και στάση υπευθυνότητας στις αλληλεπιδράσεις τους με τους/τις άλλους/-ες και σεβασμό για τα δικαιώματα και τις ανάγκες τους ,κ.α.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Διαστάσεις: Μη λεκτική επικοινωνία, Προφορικός λόγος, Σύμβολα, Δημιουργική έκφραση

Κριτήρια αξιολόγησης: Ικανότητα να επικοινωνούν με κινήσεις του σώματος, των χεριών και του προσώπου, να ερμηνεύουν και να ανταποκρίνονται στη μη λεκτική επικοινωνία που χρησιμοποιούν οι συνομιλητές/τριες τους,

ικανότητα να κατανοούν ότι τα σύμβολα μπορούν να μεταδώσουν μήνυμα και ότι οι σκέψεις, οι εμπειρίες και οι ιδέες μπορούν να αναπαρασταθούν ως λέξεις, εικόνες, αριθμοί, ήχοι, σχήματα και φωτογραφίες σε γραπτή και ψηφιακή μορφή,

ικανότητα να κατανοούν ότι ο γραπτός λόγος αναπαριστά τον προφορικό λόγο και να αναγνωρίζουν τη σχέση φωνήματος και γραφήματος,

ικανότητα να αναγνωρίζουν τις συμβάσεις του γραπτού λόγου και να πειραματίζονται με τη γραφή για να μεταδώσουν μήνυμα, εξοικείωση με τους αριθμούς και τη χρήση τους και ικανότητα να διερευνούν και να περιγράφουν κανονικότητες και σχέσεις σχετικά με την ποσότητα, τη μέτρηση, το σχήμα και τον χώρο.κ.α.

Σκέψη & Εξερεύνηση

Διαστάσεις: Διερεύνηση φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, Δημιουργική σκέψη, Μαθηματικές έννοιες, Σεβασμός και φροντίδα περιβάλλοντος

Κριτήρια αξιολόγησης: περιέργεια για διερεύνηση του κόσμου που τα περιβάλλει ,

ικανότητα να παρατηρούν αντικείμενα και γεγονότα και να περιγράφουν τις παρατηρήσεις τους,

ικανότητα να διατυπώνουν ερωτήματα, να κάνουν υποθέσεις, να διερευνούν, μόνα τους ή σε συνεργασία με άλλους, να διαπραγματεύονται και να εξάγουν συμπεράσματα.

ενθουσιασμό, ευχαρίστηση και ικανοποίηση όταν μαθαίνουν , επιμονή και συγκέντρωση όταν δουλεύουν σε μια εργασία, κ.α.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι πέντε μέθοδοι αξιολόγησης είναι:

- ▶ α) η αυτοαξιολόγηση,
- ▶ β) η συζήτηση και η συνέντευξη,
- ▶ γ) ο ατομικός φάκελος,
- ▶ δ) η παρατήρηση και
- ▶ ε) οι ειδικά σχεδιασμένες και οργανωμένες δραστηριότητες.

Στις τρεις πρώτες, τα παιδιά εμπλέκονται στη διαδικασία σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τις υπόλοιπες, στις οποίες τον κυρίαρχο ρόλο έχει ο/η εκπαιδευτικός (NCCA, 2008).

Τι είναι η αυτοαξιολόγηση;

Η αυτοαξιολόγηση είναι η διαδικασία κατά την οποία τα παιδιά αποτιμούν την πρόοδό τους και τα αποτελέσματα της προσπάθειας που έχουν καταβάλει, «μετατρέπονται», δηλαδή, τα ίδια σε ερευνητές και ερευνήτριες της δικής τους μάθησης (Γρόσδος, 2006).

Συχνά διαπιστώνεται ότι τα παιδιά, ακόμα και αυτά της προσχολικής ηλικίας, είναι **ικανά να αξιολογούν τις προσπάθειές τους** κατά τη διάρκεια της μάθησης και πολλές φορές είναι και οι πιο αξιόπιστοι αξιολογητές της προόδου τους. Σταδιακά, μπορούν να ασκηθούν να σκέπτονται αναστοχαστικά σχετικά με τα επιτεύγματά τους και να λαμβάνουν αποφάσεις για το πώς θα βελτιωθούν.

Στο Νηπιαγωγείο δίνονται ευκαιρίες για αυτοαξιολόγηση όταν:

- τα παιδιά καλούνται να σκεφθούν πάνω στην ομαδική δουλειά που έκαναν και να αποφασίσουν αν το αποτέλεσμα τα ικανοποιεί,
- επιλέγουν μια εργασία τους και την τοποθετούν στον ατομικό τους φάκελο,
- «μελετούν» τον ατομικό τους φάκελο, είτε με τον/την εκπαιδευτικό είτε μόνα τους, και αξιολογούν την πρόοδό τους,
- εκφράζουν την άποψή τους σχετικά με τα επιτεύγματά τους,
- το ίδιο το παιδαγωγικό υλικό που χρησιμοποιούν μπορεί να τους δώσει ανατροφο-δότηση σχετικά με την πρόοδό τους (π.χ. όταν προσπαθούν να ολοκληρώσουν ένα πάζλ).

- ▶ Τα παιδιά χρειάζονται χρόνο για να αναπτύξουν δεξιότητες αυτοαξιολόγησης.

Αποτελεσματικές στρατηγικές προς την κατεύθυνση αυτή είναι όταν ο/η εκπαιδευτικός διατυπώνει τις κατάλληλες ερωτήσεις στα παιδιά, συζητά μαζί τους για το περιεχόμενο του ατομικού τους φακέλου και «μοιράζεται» με τα παιδιά τούς μαθησιακούς στόχους και τα κριτήρια επιτυχίας, όπως:

- ▶ Τι έκανες όταν...;
- ▶ Πώς το έκανες; Τι χρησιμοποίησες;
- ▶ Τι συνέβη τότε; Γιατί νομίζεις ότι συνέβη;
- ▶ Αναρωτιέμαι τι θα συνέβαινε εάν....

-
- ▶ Αναρωτιέμαι πώς θα μπορούσαμε....
 - ▶ Τι θέλεις να κάνεις μετά; Πώς θα το κάνεις;
 - ▶ Φαίνεται ότι θέλεις να δουλέψεις με...
 - ▶ Αναρωτιέμαι τι σκεφτόσουν όταν....
 - ▶ Τι σε δυσκόλεψε και τι όχι σε αυτή την εργασία;
 - ▶ Είσαι ευχαριστημένος με...;
 - ▶ Τι έμαθες από αυτό;
 - ▶ Αν το ξανάκανες, τι θα άλλαζες;
 - ▶ Τι θα σε βοηθούσε να το κάνεις καλύτερα;

Οι συζητήσεις και οι συνεντεύξεις

- ▶ Ο «ανοιχτός» χαρακτήρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Νηπιαγωγείο προσφέρει αμέτρητες ευκαιρίες για αυθόρμητες και οργανωμένες συζητήσεις μεταξύ εκπαιδευτικού και παιδιού.
- ▶ Η συζήτηση μπορεί να προκύψει αυθόρμητα στο πλαίσιο των καθημερινών δραστηριοτήτων και των αλληλεπιδράσεων του παιδιού με τον/την εκπαιδευτικό, ενώ άλλες φορές έχει πιο δομημένο χαρακτήρα, οπότε πρόκειται για μια συνέντευξη.
- ▶ Τις συζητήσεις διευκολύνει η κατάλληλη χρήση ερωτήσεων, τόσο κλειστού όσο και ανοιχτού τύπου.

Παραδείγματα ερωτήσεων ανοιχτού τύπου

► Ερωτήσεις που αποκαλύπτουν τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται τα παιδιά

- Τι σου αρέσει/δεν σου αρέσει να κάνεις στο νηπιαγωγείο;
- Ποιο είναι το αγαπημένο σου παιχνίδι; Γιατί;
- Πώς το σκέφτηκες;
- Πώς νομίζεις ότι θα μπορούσες να το βρεις;
- Τι θα συνέβαινε αν ρίχναμε ζάχαρη στο νερό;
- Συμφωνείς ή διαφωνείς με αυτό που είπε η Άννα; → Ποιος νομίζεις ότι έχει δίκιο;

► Ερωτήσεις που βοηθούν στην ανάπτυξη δημιουργικής σκέψης

- Τι θα γινόταν αν δεν έβρεχε ποτέ;
- Πώς μπορούμε να μάθουμε περισσότερα για το πλύσιμο των δοντιών μας;
- Γιατί μαράθηκαν τα λουλούδια;
- Πώς θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε το μπλε ύφασμα;

► Ερωτήσεις που βοηθούν στην ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων

- Είσαι ευχαριστημένος από το αποτέλεσμα;
- Γιατί ακολούθησες αυτή τη διαδρομή;
- Πώς ακριβώς το έκανες;
- Τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;
- Τι καινούριο έμαθες;
- Ποιες από αυτές τις εργασίες σου άρεσαν περισσότερο;
- Τι θα άλλαζες, αν το ξαναέκανες;
- Τι άλλο θα ήθελες να μάθεις;

Παράδειγμα 4

Η νηπιαγωγός θέλει να διαπιστώσει αν έχει εξοικειωθεί το παιδί με την πρόσληψη πληροφοριών από πολυτροπικά κείμενα. Δείχνει στο παιδί ένα βιβλίο.

- ▶ Νηπιαγωγός: Ποιος νομίζεις ότι είναι ο τίτλος αυτού του βιβλίου; Μπορείς να μου δείξεις;
- ▶ Το παιδί δείχνει σωστά τον τίτλο του βιβλίου.
- ▶ Ν: Πώς το κατάλαβες; Παιδί: Γιατί έχει τα πιο μεγάλα γράμματα.
- ▶ Η νηπιαγωγός δείχνει στο παιδί ένα εισιτήριο μέσου μεταφοράς.
- ▶ Ν: Τι μπορεί να είναι αυτό; Π: Ένα εισιτήριο για λεωφορείο.
- ▶ Ν: Πώς το κατάλαβες; Π: Το έχει η μαμά μου, όταν πηγαίνει στη δουλειά της.
- ▶ Ν: Πού το βρίσκει η μαμά σου; Π: Το αγοράζει.
- ▶ Ν: Αγοράζει κι ο μπαμπάς σου εισιτήριο; Π: Όχι, ο μπαμπάς μου έχει αυτοκίνητο.

Η νηπιαγωγός καταγράφει στο ημερολόγιό της: Άννυ 8/4

- Μπορεί να εντοπίζει χρήσιμες πληροφορίες μέσα σε ένα κείμενο
- Κατανοεί ότι σε ένα κείμενο οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται με διάφορα μέσα.

Η συνέντευξη θα μπορούσε να οριστεί ως μια σύντομη δομημένη συζήτηση μεταξύ παιδιού και εκπαιδευτικού ή μιας ομάδας παιδιών και εκπαιδευτικού (Clark & Moss, 2010).

Παράδειγμα 3. Η συνέντευξη με τα παιδιά

Όνομα: Θανάσης Ηλικία: 6 ετών

- ▶ Γιατί έρχεσαι στο νηπιαγωγείο;
- ▶ Για να μάθω γράμματα, για να έχω φίλους, για να μη τους χτυπάω και να τους αγαπάω.
- ▶ Ποιο μέρος του νηπιαγωγείου δεν σου αρέσει;
- ▶ Δεν μου αρέσει το κουκλόσπιτο, γιατί όλα τα παιδάκια θέλουν να παίζουν εκεί. Όχι δε μ' αρέσει!
- ▶ Τι σου αρέσει περισσότερο στο νηπιαγωγείο;
- ▶ Μ' αρέσει να παίζω με τους φίλους μου, με τον Θοδωρή και με όλα τα παιδάκια.
- ▶ Τι σου φαίνεται δύσκολο στο νηπιαγωγείο; Τίποτα...
- ▶ Τι δεν σου αρέσει εδώ που είσαι;
- ▶ Δεν υπάρχει κάτι που δε μου αρέσει. Όλα μου αρέσουν...

- ▶ Ποια ήταν η καλύτερη σου μέρα στο νηπιαγωγείο; Η σημερινή, γιατί έπαιξα με τον Θοδωρή...
- ▶ Με ποιους θέλεις να παίζεις περισσότερο; Με τον Θοδωρή...
- ▶ Ποια ήταν η χειρότερη σου μέρα στο νηπιαγωγείο;
- ▶ Τότε που με είχες μαλώσει, γιατί έπαιζα με το αυτοκινητάκι...
- ▶ Ποιοι δεν είναι οι αγαπημένοι σου;
- ▶ Ο Θάνος, γιατί όλο εκείνος θέλει να παίρνει την μπάλα...
- ▶ Υπάρχει κάποιος ή κάτι που σε στενοχωρεί στο νηπιαγωγείο;
- ▶ Η Μιρένα, γιατί όπου πάω στο κουκλόσπιτο θέλει και εκείνη να έρχεται.
- ▶ Ποιο είναι το αγαπημένο σου μέρος στο νηπιαγωγείο;
- ▶ Το αγαπημένο μου μέρος είναι τα αυτοκινητάκια, γιατί παίζω με τα αυτοκινητάκια και μ' αρέσει...
- ▶ Τι θα ήθελες να αλλάξεις στο νηπιαγωγείο; Να φύγει η Μιρένα...

Παράδειγμα 6

Ο Δημήτρης συζητά με τη νηπιαγωγό για τη ζωγραφιά του. Νηπιαγωγός: Δημήτρη, θέλεις να μου πεις τι έχεις ζωγραφίσει εδώ; Δημήτρης: Ζωγράφισα τη Γη, τον ήλιο και το φεγγάρι. Ν: Για δείξε μου! τι έχεις ζωγραφίσει στη Γη; Δ: Εδώ είναι η Ελλάδα και είναι νύχτα (δείχνει στα αριστερά της Γης) και εδώ είναι η Αυστραλία που έχει μέρα (δείχνει στα δεξιά της Γης). Ν: Πώς γίνεται αυτό; Θέλεις να μου εξηγήσεις; Δ: Γιατί η Ελλάδα τώρα, εδώ στη ζωγραφιά εννοώ, βλέπει το φεγγάρι (δείχνει το φεγγάρι στα αριστερά) και έτσι έχει νύχτα. Ν: Και, για πες μου, πότε θα γίνει μέρα; Δ: Μέρα έχει η Αυστραλία, δεν βλέπεις τον ήλιο; Ν: Ναι, αλλά η Ελλάδα θα έχει συνέχεια νύχτα; Δ: Όχι, βρε κυρία, θα γυρίσει η Γη σιγά σιγά (το λέει αργά περιστρέφοντας την παλάμη του) και μετά η Ελλάδα θα βλέπει τον ήλιο και η Αυστραλία το φεγγάρι.

Τι αποκαλύπτει η συνέντευξη για τη μάθηση και την ανάπτυξη του παιδιού;

Η νηπιαγωγός καταγράφει στο ημερολόγιό της: Δημήτρης 23/2

- Αναπαριστά το σφαιρικό σχήμα της Γης, τα χαρακτηριστικά της, τον ήλιο και το φεγγάρι.
- Κατανοεί την εναλλαγή μέρας-νύχτας και τη συσχετίζει με την περιστροφή της γης.
- Χρησιμοποιεί τον προφορικό λόγο για να εκφράσει τις ιδέες του

Τι είναι ο ατομικός φάκελος ;

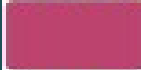
Ο ατομικός φάκελος αποτελεί μια συστηματική και πολυδιάστατη συλλογή «τεκμηρίων» της μάθησης και της ανάπτυξης του παιδιού, η οποία αφηγείται το «μαθησιακό ταξίδι» του παιδιού στο Νηπιαγωγείο και τεκμηριώνει τις προσπάθειες, την πρόοδο και τις κατακτήσεις του κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου

(Epstein, Schweinhart, DeBrainParecki & Robin: 2004^{^^} Ντολιοπούλου & Γουργιώτου, 2008^{^^} Ρεκαλίδου, 2016α^{^^} NCCA, 2008).

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του ατομικού φακέλου είναι η πολυσυλλεκτική οργάνωση του περιεχόμενου του η συλλογή, δηλαδή, δεδομένων από πολλές και διαφορετικές πηγές (NCCA, 2008^α Dunphy, 2008). Το περιεχόμενο του φακέλου μπορεί να περιλαμβάνει:

- ▶ έργα του παιδιού (ζωγραφιές, κολάζ, κατασκευές, χειροτεχνίες κ.λπ.),
- ▶ φύλλα εργασίας, ομαδικές ή ατομικές εργασίες,
- ▶ φωτογραφημένο, βιντεοσκοπημένο και ηχητικό υλικό,
- ▶ δείγματα γραφής, αφηγήσεις, συζητήσεις και συνεντεύξεις με το παιδί,
- ▶ καταγραφές παρατήρησης (π.χ. ανεκδοτικές καταγραφές, κλίμακες ελέγχου και διαβάθμισης)
- ▶ σχόλια του παιδιού, του/της εκπαιδευτικού, των γονέων και κηδεμόνων, υλικό από σχέδια εργασίας,
- ▶ φύλλα αυτοαξιολόγησης του παιδιού κ.λπ.

Ενδείκνυται, επίσης, να συμπεριλαμβάνονται σχόλια του/της εκπαιδευτικού που συνδέουν τη μάθηση και την ανάπτυξη του παιδιού με τις μαθησιακές επιδιώξεις των Προγραμμάτων Σπουδών και τα κριτήρια αξιολόγησης της μάθησής του.

Παράδειγμα 8. Δείγμα καταγραφής από τον ατομικό φάκελο του παιδιού

Ημερομηνία: 3/2

Σήμερα ο Νίκος μου μίλησε για τη ζωγραφιά του και για τα πράγματα που του αρέσει να κάνει στο Νηπιαγωγείο. Μου είπε ότι του αρέσει να κόβει με το ψαλίδι στη γωνιά της χειροτεχνίας, του αρέσει να μαθαίνει την αλφαβήτα, να παίζει στο κουκλόσπιτο και στο μαγαζάκι. Μου είπε επίσης ότι του άρεσε η δραστηριότητα που κάναμε για την εναλλαγή μέρας-νύχτας. Πιο πολύ όμως του αρέσει να παίζει με τους φίλους του.

Σύνδεση με μαθησιακούς και αναπτυξιακούς τομείς: Ταυτότητα & Αυτονομία
Κριτήριο αξιολόγησης: Ικανότητα να εκφράζει τις απόψεις του και να μιλάει
για τις εμπειρίες του

Τι είναι η παρατήρηση

- ▶ Η παρατήρηση που κάνει ο/η εκπαιδευτικός μέσα στην τάξη παρέχει ίσως τις πιο αξιόπιστες και άμεσες πληροφορίες για τη μάθηση και την ανάπτυξη του παιδιού και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της καθημερινής του/της επαγγελματικής πρακτικής
- ▶ Πρόκειται για τη μη δομημένη παρατήρηση που πραγματοποιείται σε συνθήκες αναδυόμενων περιστατικών ή καταστάσεων, όπως ενδεικτικά παραθέτουμε στο παράδειγμα 9.

Παράδειγμα 9

Ονόματα παιδιών: Ειρήνη και Λίνα

Χώρος: Γωνιά του οικοδομικού υλικού Ημ/νία: 5/11

- ▶ Η Ειρήνη και η Λίνα παίζουν στη γωνιά του οικοδομικού υλικού. Στη μοκέτα υπάρχουν τουβλάκια και σχήματα διαφόρων μεγεθών και χρωμάτων. Τα κορίτσια διαλέγουν το κατάλληλο υλικό και κατασκευάζουν σπίτια, γέφυρες, δρόμους κ.λπ. Κάποια στιγμή αρχίζουν να μαλώνουν, γιατί και οι δύο διεκδικούν ένα κόκκινο τετράγωνο.
- ▶ Ειρήνη: Εγώ το πήρα πρώτη, είναι δικό μου! Λίνα: Όχι δικό μου είναι, εγώ το είδα πρώτη και τώρα δεν μπορώ να φτιάξω το σπιτάκι που ήθελα. Ειρήνη: Πάρε τα τρίγωνα, έχουν και το ίδιο χρώμα με το τετράγωνο που πήρα. Λίνα: Τι να τα κάνω τα τρίγωνα, εγώ το τετράγωνο ήθελα...
- ▶ Η Ειρήνη δίνει στη Λίνα το τετράγωνο. Στη συνέχεια, παίρνει δυο κόκκινα τρίγωνα και φτιάχνει το τετράγωνο που ήθελε, λέγοντας στη Λίνα: «Το ίδιο είναι».

Παρατηρήσεις: Η νηπιαγωγός που παρατηρεί το στιγμιότυπο διαπιστώνει ότι η Ειρήνη μπορεί να συνθέτει και να αναλύει απλά επίπεδα γεωμετρικά σχήματα σε 2 μέρη και το καταγράφει στο ημερολόγιό της.

Σύνδεση με μαθησιακούς και αναπτυξιακούς τομείς: Σκέψη & Εξερεύνηση
Μαθησιακή περιοχή: Μαθηματικά Κριτήρια αξιολόγησης: Ικανότητα να κατανοεί μαθηματικές έννοιες και σχέσεις.

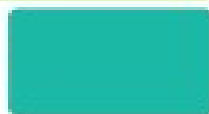

Στενά συνδεδεμένη με την παρατήρηση είναι η «καταγραφή». Με τον όρο «καταγραφή» εννοούμε τη γραπτή αποτύπωση και καταχώριση των πληροφοριών που συλλέχτηκαν μέσω της παρατήρησης. Η «γραπτή αποτύπωση» αναφέρεται στην εγγραφή τους είτε με τον απλό τρόπο της συμβατικής γραφής είτε με τη χρήση μέσων της τεχνολογίας (π.χ. φωτογραφίες, ένα μικρό βίντεο-κλιπ κ.λπ.)

(Ρεκαλίδου, 2016α).

Για την καταγραφή των παρατηρήσεων μπορεί να χρησιμοποιήσει ο/η/νηπιαγωγός τις ακόλουθες τεχνικές:

- ▶ Σειρά φωτογραφιών που δείχνουν την εξέλιξη μιας διαδικασίας.
- ▶ Καταγραφές διαλόγων μεταξύ των παιδιών.
- ▶ Ανεκδοτικές καταγραφές.
- ▶ Εργασίες των παιδιών με σημειώσεις του/της εκπαιδευτικού.
- ▶ Κλίμακες ελέγχου.
- ▶ Ηχογραφήσεις και βιντεοσκοπήσεις.
- ▶ Εννοιολογικούς χάρτες.
- ▶ Σημειώσεις από ομαδικές συζητήσεις με τα παιδιά.
- ▶ Συνεχείς καταγραφές.
- ▶ Κλίμακες διαβάθμισης.
- ▶ Ιστορίες.

Παράδειγμα 11. Συνεχής καταγραφή

Όνομα παιδιού: Αϊσέ

Όνομα εκπαιδευτικού-παρατηρητή: Νίκη

Ημ/νία παρατήρησης: 18 Μαρτίου

Ωρα: 08:15-08:45

Πλαίσιο: Ελεύθερες δραστηριότητες

Κοινωνικές δεξιότητες	Σημειώσεις ανάλυσης
<i>Η Αϊσέ στο μαγαζάκι</i> Η Αϊσέ πλησίασε τη Σοφία και την Ελένη που έπαιζαν στο μαγαζάκι. Κοίταξε με ενδιαφέρον τη Σοφία που ήταν στο ταμείο και την Ελένη που «πληρώνει» το γάλα που αγόρασε. Όταν απομακρύνθηκε η Ελένη, πλησίασε και δείχνοντας ένα κουτί κρέμας είπε στη Σοφία: «Σε παρακαλώ, μπορώ να αγοράσω αυτό;»	Η Αϊσέ απευθύνθηκε με ευγένεια στη συμμαθήτριά της.
<i>Η Αϊσέ στη βιβλιοθήκη</i> Η Αϊσέ ολοκλήρωσε το διάβασμά της και έκλεισε το παραμύθι. Κοίταξε για λίγο το εξώφυλλο. Μετά σηκώθηκε και τακτοποίησε προσεκτικά το βιβλίο ακριβώς στη θέση από όπου το είχε πάρει.	Η Αϊσέ μπορεί και τηρεί κάποιους κανόνες που έχουν συμφωνηθεί.
<i>Η Αϊσέ στη γωνιά των εικαστικών</i> Η Αϊσέ είναι απορροφημένη στο κολάζ της. Δίπλα της ο Γιώργος ζωγραφίζει με το πινέλο. Ξαφνικά, η μπογιά του χύνεται στο τραπέζι και ο Γιώργος φαίνεται απελπισμένος. Η Αϊσέ αφήνει τη δουλειά της, σηκώνεται, παίρνει το απορροφητικό χαρτί και προσπαθεί να καθαρίσει το τραπέζι.	Η Αϊσέ βοήθησε τον συμμαθητή της.

Οι ειδικά σχεδιασμένες και οργανωμένες δραστηριότητες στην τάξη

- ▶ Πρόκειται για δραστηριότητες που σχεδιάζει και οργανώνει ο/η εκπαιδευτικός με αποκλειστικό σκοπό τη συλλογή αξιολογικών δεδομένων σχετικά με μια συγκεκριμένη διάσταση της μάθησης και της ανάπτυξης των παιδιών.
- ▶ Ο σχεδιασμός αυτών των δραστηριοτήτων μπορεί να γίνει, για παράδειγμα, μετά από ένα σχέδιο εργασίας, μια θεματική προσέγγιση ή τη διδασκαλία μιας έννοιας σε μια μαθησιακή περιοχή.

Παράδειγμα 21. Επίσκεψη στο λαογραφικό μουσείο

Με αφορμή ένα σχέδιο εργασίας με θέμα «Πώς ζούσαν οι άνθρωποι τα παλιά χρόνια», η νηπιαγωγός οργανώνει μια επίσκεψη στο λαογραφικό μουσείο της πόλης. Έχουν ήδη μιλήσει στην τάξη για την καθημερινότητα σε παλαιότερες εποχές και έχουν προσκαλέσει μια γιαγιά και έναν παππού να αφηγηθούν περιστατικά από τη ζωή τους, για τα ήθη και έθιμα της εποχής τους, τα φαγητά, τα ρούχα που φορούσαν κ.λπ. Στο λαογραφικό μουσείο τα παιδιά χωρίζονται σε δυο ομάδες. Έχουν μαζί τους χαρτιά και μαρκαδόρους.

Η μια ομάδα ζωγραφίζει διάφορα χρηστικά αντικείμενα από το μουσείο π.χ. κατσαρολικά, καρέκλες, κρεβάτια, ρούχα κ.λπ.

Η άλλη ομάδα ζωγραφίζει βιβλία, έργα τέχνης, αφίσες, φωτογραφίες.

Η νηπιαγωγός σχεδιάζει να παρατηρήσει τις ομάδες με στόχο να μελετήσει τον τρόπο που εργάζεται κάθε παιδί στο πλαίσιο μιας ομαδικής εργασίας.

Έτσι, σε μια κλείδα παρατήρησης καταγράφει τις παρατηρήσεις στο ημερολόγιό της:

- ▶ Ανδρέας : Αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο, παίρνει πρωτοβουλίες, είναι οργανωτικός.
- ▶ Ελένη :Εργάζεται αυτόνομα, έχει δυσκολίες στη συνεργασία με τα άλλα παιδιά.
- ▶ Γιώργος: Θέτει συνεχώς ερωτήματα, κάνει προτάσεις, είναι επικοινωνιακός.
- ▶ Αντώνης: Δεν συμμετέχει στην ομάδα, είναι συνεχώς κοντά μου.
- ▶ Μαρία: Παίρνει πρωτοβουλίες, δυσκολεύεται να διαχειριστεί τα συναισθήματά της και συχνά συγκρούεται με τους/τις άλλους/-ες.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει τις εξής διαδικασίες,
στάδια ή φάσεις:

- ▮ τη συλλογή των δεδομένων,
- ▮ την καταγραφή,
- ▮ την ανάλυση και ερμηνεία
- ▮ την αξιοποίηση και
- ▮ την κοινοποίησή τους.

Η καταγραφή

Με τον όρο «καταγραφή» των δεδομένων της αξιολόγησης εννοούμε τη γραπτή αποτύπωση και καταχώριση των πληροφοριών που συγκεντρώθηκαν μέσω των διαφορετικών μεθόδων συλλογής τους. Πρόκειται για τα στοιχεία που θα «τεκμηριώσουν» τη μάθηση και την ανάπτυξη του παιδιού. Η καταγραφή των δεδομένων της αξιολόγησης είναι η βάση για να κατανοήσουμε και να ερμηνεύσουμε τη μάθηση και την ανάπτυξή του. Οι καταγραφές περιγράφουν το «ταξίδι» αυτής της μάθησης και της ανάπτυξης.

Είδος καταγραφής

Δείγματα έργων των παιδιών, Σημειώσεις / Ημερολόγιο εκπαιδευτικού, Ιστορίες Φωτογραφίες, βίντεο, ηχογραφήσεις, Κλίμακες ελέγχου, διαβάθμισης κ.λπ.

Η ανάλυση και η ερμηνεία

- ▶ Η ανάλυση και η ερμηνεία των δεδομένων αποτελούν τη βάση για την αξιοποίησή τους. Προκειμένου να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη εικόνα της μάθησης και της ανάπτυξης του παιδιού και να αποτυπώσει το μαθησιακό του προφίλ, ο/η εκπαιδευτικός μελετά τον ατομικό φάκελο και τις καταγραφές που έχει συμπεριλάβει στο ημερολόγιό του/της.
- ▶ Τα βασικά ερωτήματα που θα τον/την καθοδηγήσουν :
 - Τι αποκαλύπτει/-ουν η/οι καταγραφή/-ές αναφορικά με τη μάθηση και την ανάπτυξη του παιδιού;
 - Ποιες φαίνεται να είναι οι γνώσεις, οι ικανότητες και δεξιότητες, οι στάσεις και οι προδιαθέσεις των παιδιών απέναντι στη μάθηση και με ποιο τρόπο φαίνεται;
 - Πώς συνδέονται τα δεδομένα με τους μαθησιακούς και αναπτυξιακούς τομείς και τα κριτήρια αξιολόγησης;

Παράδειγμα 2

Ημ/νία: 14 Φεβρουαρίου Ελεύθερες δραστηριότητες

► Ανεκδοτική καταγραφή

Σήμερα το πρωί, ο Στέλιος ήρθε και μου είπε: «Θέλω να φτιάξω έναν χαρταετό». «Μπορείς» του απάντησα. «Δεν μπορώ», μου ανταπάντησε. «Μπορείς», του λέω. «Δεν μπορώ», μου ξαναλέει. «Θέλεις να κοιτάξουμε μαζί στη βιβλιοθήκη και να δούμε μήπως βρούμε κάποιο βιβλίο που να λέει πώς μπορούμε να φτιάξουμε χαρταετό;», τον ρώτησα. Του έδειξα ένα βιβλίο, είδαμε μαζί τις εικόνες του και αρχίσαμε να συζητάμε για το σχήμα που πρέπει να έχει ο χαρταετός και τι είδους υλικά θα χρειαστεί για να τον φτιάξει. Στη συνέχεια, πήγε στη γωνιά των κατασκευών και άρχισε να ψάχνει τα υλικά μόνος του με οδηγό τις εικόνες του βιβλίου. Τον παρατηρούσα που δούλευε όλη την ώρα μόνος του γεμάτος αφοσίωση. Τον βοήθησα να φτιάξει την ουρά και να βρει σχοινάκι για να τον δέσει. Στο διάλειμμα προσπάθησε να τον πετάξει, αλλά του ξεκόλλησε η ουρά. «Έπρεπε να βάλω περισσότερη κόλλα», μου είπε και όταν ξαναγυρίσαμε στην τάξη έτρεξε να ξανακολλήσει την ουρά του χαρταετού. Πανευτυχής, καμάρωνε για το έργο του δείχνοντάς το στα υπόλοιπα παιδιά και ανυπομονώντας να έρθει η στιγμή για να τον ξαναπετάξει.

Ανάλυση-Ερμηνεία

Ο Στέλιος διατύπωσε τον δικό του στόχο και ζήτησε βοήθεια μόνο όταν τη χρειαζόταν.

Στην αρχή αμφέβαλε για τις ικανότητές του, όταν όμως βρήκε το βιβλίο και αρχίσαμε να συζητάμε για το σχήμα του χαρταετού και τα υλικά που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε, ξεκίνησε να υλοποιεί τον στόχο του.

Έδειξε ότι έχει απίστευτη επιμονή και δεν σταμάτησε μέχρι που τα κατάφερε.

Μπόρεσε να διερευνήσει ποια σχήματα και υλικά ήταν πιο κατάλληλα για τον χαρταετό του (π.χ. στην αρχή δοκίμασε χαρτόνι και μετά αποφάσισε ότι ήταν καλύτερα με χαρτί).

Η αξιοποίηση

Η «αξιολόγηση για τη μάθηση», επισημαίνουν οι Carr, Lee & Jones (2004a), είναι μια διαδικασία σύμφυτη με την ανάπτυξη προτάσεων για την εξέλιξη της μάθησης. Βασικός σκοπός της είναι η βελτίωση της μάθησης και συνακόλουθα και της διδασκαλίας σε καθημερινή βάση. Κατά συνέπεια, η αξιοποίηση των δεδομένων της αξιολόγησης υπηρετεί αυτόν τον σκοπό. Αυτό είναι και το πιο κρίσιμο σημείο σε όλη αυτή τη διαδικασία, πώς δηλαδή θα συνδέσει ο/η εκπαιδευτικός τα αξιολογικά στοιχεία που έχει συλλέξει με τον σχεδιασμό των μελλοντικών του δράσεων (Ρεκαλίδου, 2016β).

Για να μπορέσει να κάνει αυτή τη σύνδεση, πρέπει να σταθεί κριτικά απέναντι στις εκπαιδευτικές διαδικασίες που ο/η ίδιος/-α σχεδίασε και εφάρμοσε και στοχαζόμενος/-η να οδηγηθεί στα συμπεράσματα του/της για τις βελτιώσεις ή τις τροποποιήσεις που θα κάνει.

Η κοινοποίηση

- ▶ Η «κοινοποίηση» δεδομένων της αξιολόγησης απευθύνεται στα παιδιά, την οικογένεια, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει και τους/τις συναδέλφους ή άλλους επαγγελματίες.
- ▶ Ο/η εκπαιδευτικός ενημερώνει την οικογένεια με βάση τον ατομικό φάκελο του παιδιού. Οι γονείς τον «μελετούν», ο/η εκπαιδευτικός δίνει διευκρινίσεις και ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή πληροφοριών. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να έχει κάνει πριν τη συνάντηση μια επισκόπηση του φακέλου, ώστε να επισημάνει τις πιο σημαντικές καταγραφές της μάθησης και της ανάπτυξης του παιδιού και από την άλλη, οι γονείς και κηδεμόνες δίνουν τη δική τους οπτική ώστε να αναπτυχθεί μια στοχαστική αλληλεπίδραση. Εκτός από τον ατομικό φάκελο, ο/η εκπαιδευτικός συντάσσει και χορηγεί στους γονείς και κηδεμόνες την Έκθεση Προόδου, μια περιγραφική έκθεση της μάθησης και της ανάπτυξης του παιδιού τους.

Η Έκθεση Προόδου

- ▶ Η Έκθεση Προόδου αποτυπώνει το μαθησιακό και αναπτυξιακό προφίλ του κάθε παιδιού και την πρόοδό του κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Η προσέγγιση που προτείνει ο παρών Οδηγός για τη σύνταξη της Έκθεσης Προόδου από τους/τις εκπαιδευτικούς δίνει έμφαση στην περιγραφή των ικανοτήτων και των κατακτήσεων του κάθε παιδιού και όχι στην καταγραφή των «προβλημάτων» και των «ελλείψεων» του.
- ▶ Εστιάζει στην παρουσίαση των επιτευγμάτων του (strength-based approach) και των πρακτικών που έχουν εφαρμοστεί ή μπορούν να εφαρμοστούν από τους/τις εκπαιδευτικούς για να διευκολύνουν τη πορεία της μάθησής του (Department of Education and Early Childhood Development, 2012).
- ▶ Η Έκθεση Προόδου προτείνεται να συντάσσεται από τον/την εκπαιδευτικό ή τους/τις εκπαιδευτικούς της τάξης, στην περίπτωση που το Νηπιαγωγείο είναι ολοήμερο, δύο φορές κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και να συνοδεύει την προφορική ενημέρωση της οικογένειας για την πρόοδο του παιδιού τους.

Η σύνταξη της Έκθεσης Προόδου

- ▶ Να στηρίζεται στην επαγγελματική κρίση του/της εκπαιδευτικού και να τεκμηριώνεται από αξιολογικά δεδομένα .
- ▶ Να έχει αφηγηματικό-περιγραφικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σε απλή και προσιτή γλώσσα, ώστε να είναι κατανοητή από τους γονείς και κηδεμόνες του παιδιού.
- ▶ Να περιγράφει με σαφήνεια και να δίνει επαρκείς και ουσιαστικές πληροφορίες για την πρόοδο και τα επιτεύγματα του παιδιού και για τις στρατηγικές που έχουν ήδη εφαρμοστεί ή μπορούν να εφαρμοστούν για την ενίσχυση της μάθησης και της ανάπτυξής τους.
- ▶ Να εστιάζει στο τι μπορεί να κάνει το παιδί, πώς το κάνει αλλά και τι θα μπορούσε να κάνει με την υποστήριξη του/της εκπαιδευτικού, αποφεύγοντας στερεότυπες αξιολογικές κρίσεις (π.χ. είναι επιθετικός, απείθαρχος κ.λπ.)

- ▶ Να περιλαμβάνει, όπου είναι απαραίτητο, παραδείγματα από την πράξη. Μια σύντομη φράση που περιγράφει την πρόοδο του παιδιού, συνοδευόμενη από «στιγμιότυπα» στην τάξη, διευκολύνει τον/την αναγνώστη/-ρια να κατανοήσει καλύτερα τα επιτεύγματα και τις κατακτήσεις του.
- ▶ Να περιλαμβάνει υποδείξεις για το πώς μπορεί να υποστηριχθεί η μάθηση και η ανάπτυξη του παιδιού.
- ▶ Να αναγνωρίζει και να σέβεται τις ιδιαιτερότητες του παιδιού, είτε αυτές αφορούν το οικογενειακό, κοινωνικό, γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο του είτε ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες και να προσδιορίζει τους τομείς στους οποίους απαιτείται κατάλληλη υποστήριξη ή παρέμβαση για τη βελτίωση της μάθησης και της ανάπτυξής του.

Παράδειγμα 1

Από την αρχή της χρονιάς εστιάσαμε στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων του Γιώργου και από τότε μέχρι σήμερα συνεχίζουμε να τον καθοδηγούμε στη διαχείριση των αλληλεπιδράσεών του με άλλα παιδιά. Μαθαίνει σταδιακά να περιμένει τη σειρά του στο ομαδικό παιχνίδι, να μην παίρνει τα παιχνίδια των άλλων παιδιών, να μην σπρώχνει και να μην χτυπά, κάτι που τον έχει βοηθήσει να αναπτύξει φιλίες.

Βλέποντας ότι του αρέσει να παίζει με αυτοκίνητα, τον υποστηρίξαμε να αλληλεπιδρά με άλλα παιδιά στη γωνιά του οικοδομικού υλικού (π.χ. φτιάχνει γέφυρες και αυτοκινητόδρομους), πράγμα που τον βοήθησε να ανταποκρίνεται πιο θετικά προς τους άλλους.

Οι κινητικές δραστηριότητες, ο ρόλος που του αναθέσαμε ως υπευθύνου της τάξης και η συζήτηση μαζί μας είναι μερικές από τις στρατηγικές που χρησιμοποιήσαμε ώστε να αμβλυνθεί η συχνά επιθετική του συμπεριφορά.

Παράδειγμα 4

Ο Γιώργος αλληλεπιδρά θετικά τις περισσότερες φορές με τα άλλα παιδιά.

Μερικές φορές όταν ένα παιδί με το οποίο παίζει φεύγει από το παιχνίδι εκδηλώνει τη στεναχώρια του με επιθετική συμπεριφορά (π.χ. τυλίγει τα χέρια του γύρω από τους συνομηλίκους ή τους παίρνει τα παιχνίδια).

Η συζήτηση μαζί του δείχνει να τον βοηθά να καταλάβει ποιος είναι ο αποδεκτός τρόπος να παίζουμε με τους άλλους και ότι οι φίλοι μας θέλουν τον «προσωπικό τους χρόνο και χώρο».

Παράδειγμα 2: Αγγελική (4 ½ ετών)

► ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ Ονοματεπώνυμο παιδιού: Αγγελική

Ημερομηνία γέννησης:

Έτος φοίτησης:

Νηπιαγωγείο:

Τμήμα:

Ονοματεπώνυμα εκπαιδευτικών:

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ & ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ – Η δόμηση της προσωπικής ταυτότητας και η ανάπτυξη της αυτονομίας τους

- Η Αγγελική έχει καταφέρει πολλά σχετικά με την προσαρμογή της στο σχολείο. Αποχαιρετά πλέον την οικογένεια χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα και σπάνια αναφέρεται στο σπίτι της. Εξακολουθεί όμως να φέρνει πράγματα από το σπίτι για να μας τα δείξει.
- Μπορεί πλέον να αυτοεξυπηρετείται και να φροντίζει την υγιεινή του σώματός της (π.χ. ντύνεται και ξεντύνεται μόνη της και ζητά βοήθεια μόνο όταν είναι απαραίτητο, πλένει με μεθοδικό τρόπο τα χέρια της, συμμαζεύει τα πράγματά της μετά το δεκατιανό).
- Είναι ένα παιδί που εκφράζει τις επιθυμίες του εύκολα και συχνά ζητάει τη βοήθειά μου. Δείχνει να έχει ανάγκη από αποδοχή και ζητά συνεχώς επιβεβαίωση. Τα ενθαρρυντικά σχόλια και η καθοδήγηση φαίνεται ότι τη βοηθούν.
- Κατά κανόνα επιλέγει τη γωνιά που θα δραστηριοποιηθεί με πρωτοβουλία δική μου. Σπαταλά συνήθως κάποιο χρόνο παρατηρώντας τα άλλα παιδιά και όταν αισθανθεί σίγουρη αρχίζει τη δραστηριότητά της.
- Δουλεύει με ενδιαφέρον και όταν απορροφάται σε μια δραστηριότητα αγνοεί όλους τους άλλους γύρω της. Η εργασία της είναι προσεκτική. Δείχνει περήφανη όταν ολοκληρώνει μια δραστηριότητα, αλλά ζητά αμέσως επιβεβαίωση.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ – Η ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων του παιδιού και οι αλληλεπιδράσεις του με συνομηλίκους και ενηλίκους.

- Η Αγγελική έχει αρχίσει να λαμβάνει μέρος σε ομαδικές δραστηριότητες και φαίνεται ότι της αρέσει το τραγούδι και οι κινητικές δραστηριότητες.
- Είναι φιλική με τα περισσότερα παιδιά αλλά έχει την τάση να αποζητά ένα συγκεκριμένο παιδί για να παίξει. Το παιδί αυτό αλλάζει από μέρα σε μέρα ή από εβδομάδα σε εβδομάδα. Όταν όμως έρχονται πολλά παιδιά βρίσκει συνήθως μια δικαιολογία για να απομακρυνθεί (π.χ. λέγοντας ότι είναι κουρασμένη). Ενθαρρύνοντάς την να συνεργάζεται ή να παίζει σε ολιγομελή ομάδα φαίνεται ότι τη βοηθά να διαχειριστεί καλύτερα τις σχέσεις τους άλλους.
- Δείχνει να κατανοεί τις αποδεκτές και μη αποδεκτές συμπεριφορές. Συνήθως για να διαχειριστεί μια δυσκολία (π.χ. μια επιθετική συμπεριφορά) ζητά τη βοήθειά μου.
- Μπορεί να προσφέρει τη βοήθειά της στους άλλους (π.χ. βοηθά ένα άλλο παιδί να δέσει τα κορδόνια των παπουτσιών του).
- Ανταποκρίνεται με σεβασμό στη διαφορετικότητα, ακούει και αποδέχεται τις ιδέες των άλλων και μπορεί να καταλάβει ότι είναι διαφορετικές από τις δικές της.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – Η ικανότητα του παιδιού να επικοινωνεί με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους και για διαφορετικούς σκοπούς.

- Η Αγγελική χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να εκφράσει ανάγκες και επιθυμίες και να επικοινωνήσει με τα άλλα παιδιά.
- Έχει επαρκές λεξιλόγιο, χρησιμοποιεί μεγάλες και γραμματικά σωστές προτάσεις και με ενθάρρυνση μπορεί να πάρει τον λόγο σε ομαδικές συζητήσεις.
- Της αρέσει να της αφηγούνται παραμύθια και ιστορίες και μπορεί να αναδιηγηθεί μια ιστορία βλέποντας τις εικόνες της. Δείχνει να καταλαβαίνει τη σύνδεση μεταξύ κειμένου και εικόνων. Διαβάζει όπως μπορεί τα αγαπημένα της βιβλία στη βιβλιοθήκη.
- Κάνει προσπάθειες να γράψει το όνομά της στις εργασίες της και στις καρτέλες δανεισμού της βιβλιοθήκης και αρχίζει να συνδέει γράμματα με φθόγγους.

ΣΚΕΨΗ & ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ – Η ανάπτυξη της σκέψης του παιδιού και οι ικανότητες, δεξιότητες και στάσεις που αναπτύσσει καθώς εξερευνά το περιβάλλον.

- Με την καθοδήγησή μου η Αγγελική μπορεί να εργαστεί σε μια εργασία με προσήλωση και συγκέντρωση.
- Μπορεί να συμμετέχει σε ολιγομελή ομάδα με ενθάρρυνση και καθοδήγηση για την επίλυση προβλήματος.
- Μπορεί να αναγνωρίζει αριθμητικά σύμβολα από το 1 έως το 10 σε διαφορετικές περιστάσεις (π.χ. στο μηνιαίο ημερολόγιο, κατά τη διάρκεια ενός παιχνιδιού), να αναγνωρίζει και να συμπληρώνει κανονικότητες με χειραπτικό υλικό (π.χ. φτιάχνει κολιέ από χάντρες σύμφωνα με ένα σχέδιο) και να αναγνωρίζει τα βασικά επίπεδα σχήματα.
- Παρατηρεί με περιέργεια αντικείμενα και γεγονότα και εφαρμόζει νέες πληροφορίες ή λεξιλόγιο σε δραστηριότητες.
- Εκφράζει τις εμπειρίες και τα συναισθήματα τους για το φυσικό περιβάλλον και ιδιαίτερα για τη φροντίδα των μικρών ζώων, διατυπώνει ερωτήματα προς διερεύνηση και αναζητά στη βιβλιοθήκη της τάξης πληροφορίες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Η Αγγελική δείχνει να προσαρμόζεται στο σχολείο και να αλληλεπιδρά όλο και πιο ουσιαστικά με τα άλλα παιδιά εάν η ομάδα είναι ολιγομελής. Χρειάζεται ενθάρρυνση για να ασχοληθεί με μια δραστηριότητα, αλλά όταν ξεκινήσει μπορεί να εργαστεί με προσήλωση ακόμη και αν συναντήσει δυσκολίες. Της αρέσει το τραγούδι, να διαβάζει όπως μπορεί στη βιβλιοθήκη και να μαθαίνει για τα ζώα.

Ημερομηνία:

Ο/Η ή ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

Ο/Η ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ/-Η ή ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ/-ΝΤΡΙΑ

Ευχαριστώ για την υπομονή σας.....